

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
za pol leta 1 „ 60 „
za četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v škofijsk.
poslopju (Bischofhof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr.; dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Težave kmeškega stanu v liberalni dobi.

(Knez Alojzij Liechtenstein.)

I. Pri shodu avstrijskih katoličanov je knez Alojzij Liechtenstein o socialnem prašanju sledeče spregovoril: „Novošegna izomika ali civilizacija ni umila doseči ne prave krasote, ne čiste svetlobe pa tudi ne svetovladne moči in trpežnosti pri državnih napravah, kakoršno po pravici občudujemo na nje predpodobi, na paganski izomiki cesarskega Rima. Le v enem oziru, v neverstvu, je prekosila stari Rim, odbivša ork (paganski pekel) in elizij (pag. nebesa) in zatajivši sleherno misel na kazen ali plačilo v unem svetu. Paradižu in peklu, hrepenenju po nebesih, strahu pred peklom je dala slovo, a z njimi zgubila tudi vsak moraličen nagib za človeške občutke, misli, djanja in postave. Postava njej je sedaj to, kar mogoče ne hoče; hudo je to, če revež od mogočnega sklenjeno postavo prelomi, dobro pa to, če trapeži ovo postavo natančno spolnujejo, prebrisanci pa se njej varno umikajo. Prva naloga in skrb človeškemu duhu po novosegneti, liberalni omiki je: divji lov za dobičkom. Tukaj na zemlji si hočejo nebesa z denarjem ustvoriti, polna zemeljskih sladnosti; na duševno veselje v pravih nebesih unkrat groba ne verujejo in ne marajo več. Zato si pa tudi ne prizadevajo dalje, da bi si jih po krepostnem in dobrih del bogatem življenju zaslužili. Ali božja previdnost, ki nad nami čuje, če tudi ne verujemo na njo, sedaj vse tako naravnava, da si ljudje zraven nebes tudi pekel na ta svet predstavljajo; in ta pozemeljski pekel ni veliko menje mučiven, obupen in poln trpljenja, kakor je pekel, katerega jim je poprej sv. vera pred oči postavljala. Božja previdnost namreč človeške razmere sedaj tako vravnava, da se večina ljudi nahaja v britki revščini; vsa spehana je od presilnega dela; obupna, zaničevana in zanemarjena trpi peklenške muke celo življenje v pričo nedosegljivih njej sladnosti, katere menjše pa srečnije število bogatcev uživa. Ali tudi ti, ki v rokah držijo bogastvo, ključ do vseh pozemeljskih sladnosti, imajo svoj pekel; ne-

prenehoma se morajo tresti strahu, da jim nagrabljenih denarjev ne izderó.

Zavist in črt siromakov jim stoji vedno in grozivo pred očmi, kakor oster meč nad glavami, kakor smodnika poln podkop pod nogami. Strah, da se nebi siromaki nad bogatce vzdignili, jim sedi kot pošast na bogati mizi, stoji kot berič na pragu. Božja previdnost je uravnala, da neverni svet težko težijo žalostni mrakovje vednega strahu in da te pa te grozno zasvetijo žrjavice krvavih puntarij: sploh na razkristijanjene narode je planilo socialno prašanje, pekel na zemlji, da bi se vsaj po groznih nesrečah spametovali in h Kristusu povrnoli nazaj!

Socialno prašanje, t. j. prašanje o razmeri bogastva do siromaštva — je v tesni zvezi z verskim in zlasti verni katoličani moramo vso svojo pozornost na njo obrniti. Ako to vrlo storimo, tedaj smo slobodno prepričani, da bo že najbližnja prihodnost naša! Bilo je l. 1875. ko je kat. polit. društvo spodnje-avstrijsko sprejelo resolucijo, ki na to meri, javno izreči, da se socialno prašanje srečno rešiti da le, če bodo zanj posamezni stanovi v svojih lastnih zadevah sami za se postavili sklepe, tedaj kmet za svoje kmeške razmere, rokodelce za svoje rokodelske potrebe, trgovec v kupčijskih rečeh itd. — se vé da pod posredovanjem in urnavanjem krščanske države. Tej resoluciji so pritrdili skoro vsi katoliški listi, domači in tuji, in mnogo kat. pol. društev. Nihče izmed katoličanov se ni upiral, nihče z čem zdatnim ugovarjal. Iz tega sklepam, da smo katoličani v tej važni reči bistveno enih misli, čeravno si djansko izpeljavo morebiti vsak drugače mislimo. Jaz bodem dnes izpovedal svoje misli ter skušal narisati in pokazati postave, katere bi si naj posamezni stanovi o svojem času skušali dati. To ni prezgodaj! Posamezne vrste prebivalstva, koje sedaj liberalna sistema izsesava, so že pred zavladanjem liberalizma po stotinletnem birokratičnem jerobstvu bile odvajane vsakemu samoupravištvu; in če tudi sedaj zaupanje na liberalno gospodarstvo zgublajo, si vendar ne vedó ne svetovati, ne pomagati. Sr-

dijo se nad liberalnim črevljarjem, toda prav povedati, kde jih črevelj tišči, tega še ne vedó. Zato jim pa moramo pomagati mi in jim razložiti in sicer naslanjajoči se na zgodovino, narodno gospodarstvo in statistiko. Vendar jaz bodem govoril in ozir jemal le na 3, toda najvažnije, ker pride-lovalne, stanove: na kmete, na rokodelce in težake (delavce). Ti skup so večina prebivalstva, v njih tiči jedro socijalnega prasanja. Pred vsem bodem naštel nadloge, katere jih sedaj težijo, potem pa navel pomočke, s katerimi si zamorejo pomagati!

(Dalje prih.)

Resolucije ali sklepi

splošnega shoda avstrijskih katoličanov na Dunaju
meseca maja 1877.

C. Časništvo.

I. Shod katoličanov jemlje z veliko zadovoljnostjo na znanje razvitek in razširjenje katoliških časnikov (novin ali lisov) v posameznih kraljestvih in deželah cesarstva. Ob enem pa tudi priznava potrebo vsaj enega velikega katoliškega lista v Avstriji, kateri bi poklicu avstrijskega katoliškega časništva, nalogo posameznih deželnih novin presegajočemu, ustrezal ter si priboril spoštovano mesto med velikimi katoliškimi listi Evrope. Ta veliki list bi naj bil v vedni zvezi z katoliškimi novinami v kraljestvih in deželah.

II. Shod katoličanov spodbuja sedanje katoliške liste, naj trdno, kakor do sedaj stojijo za krščansko pravico ter nepremakljivo branijo resnico v smislu nezmotljive učilne oblasti sv. Cerkve.

III. Shod katoličanov čestita utemeljiteljem in dobrotnikom katoliških časnikov v avstrijskih kraljestvih in deželah zaradi stanovitnosti, s katero se borijo proti neugodnim razmeram, ter jih živahno spodbuja k vstrajnosti v njihovih prizadevanjih. Isto tako izreka shod katoličanov hvaležno priznava tistim, ki so si do sedaj sredi težavnih razmer prizadevali, potrebi po velikem listu, kolikor jim je bilo mogoče, ustrezati. Shod katoličanov priporoča najkrepkejšo podpiranje katoliškega časništva v omenjenem dvojnem oziru.

IV. Shod katoličanov priznava, da so katoliški kristijani dolžni, vsak po svojem poklicu, zmožnostih in premoženju delovati za obstanek, razvitek in blagonosen uspeh katoliških časnikov. Podpiranje katoliških listov se naj posebno vrši z dopisi, večjimi sestavki, nabiranjem udov za kat. tiskovna društva, z snovanjem knjižnic za katol. ljudstvo.

V. Shod katoličanov jemlje z veliko zadovoljnostjo na znanje obstanek društev, katera imajo nalogo, izdavat in širiti dobre tiskovine, ter izjavlja živahno željo, naj bi se taka društva osnovala po vseh kraljestvih in deželah. Shod katoličanov priporoča vsem takim društvom še celó posebič izdavanje in širjenje kolendarjev za ljudstvo, kakor se to že po večih kraljestvih in deželah cesarstva z hvalevrednim in največjim uspehom

godi. Shod katoličanov izreka še naposled željo, naj bi vsak, kateri se katoliške stranki prišteva, spoznal, da je pri svoji vesti dolžen, katoliške liste, kolikor mu je le mogoče, širiti.

D. Društvenske zadeve.

I. Splošni shod katoličanov je se po danih mu poročilih prepričal, da katoliška-politična društva po vseh kraljestvih in deželah — deželna in krajna — brez izjeme po svojem delovanju kažejo zvesto udanost do sv. katoliške Cerkve, do sv. očeta in do prečestitega škofovstva, kot društva zvestih katoličanov;

da nepremakljivo v srcih gojijo ljubezen in zvestobo do svetlega cesarja Franca Jožefa I. in njegove preuzvišene hiše;

da brez ozira na razlike rodú in jezika kot sobrate priznavajo, ljubijo in častijo vse narode cele avstrijske domovine, katerih združenje pod žezlom slavne hiše habsburg-lotrinske, kakor tudi njihova zvestoba, je naše cesarstvo veliko in častljivo storilo;

da so si, kolikor jim je bilo dano, prizadevala v javnem življenju delovati za dobre volitve v državni zbor, v deželne zbore in v srenjske zastope;

da so se, kolikor jim je bilo mogoče, trudili za zboljšanje socijalnih razmer;

da so vse to namerjavala in storila skoz in skoz iz domoljubnega namena, z velikimi žrtvami na času, denarjih in močeh, pogosto omejena na malo število delavnih domačih močij in vkljub za njihove društvene razmere težavnim časom; in konečno, da so brez strahu pred ljudmi in v spodbudo in zgled plašljivim in malomarnim katoličanom očitno svojo vero izpovedovala.

II. 1. Shod katoličanov priporoča vsem katol. pol. društvom, naj odberó izmed sebe posebne odseke (sekcije) za volitvenske, pravne, tiskovne in šolske zadeve z tem namenom, da zamorejo katoliškemu prebivalstvu svojega okrožja v takih težavnih slučajih prav svetovati.

2. Kat. pol. društvom se priporoča, naj skrbijo za izpeljavo sklepov shoda katoličanov gledé časništva in šole.

3. Kat. pol. društvom se priporoča, naj pri volitvah v državni zbor, za deželne zbore, posebno pa za srenjske zastope delujejo za volitev krščanskih in konservativnih moč.

4. Kat. pol. društvom se najsilnejše priporoča, naj po vseh postavno pripuščenih sredstvih podučevanja širijo razumevanje važnih prasanj iz katoliškega stališča, da katoliško razumevanje ovih prasanj namesto sedanjega liberalnega povsod zavлада.

Gospodarske stvari.

Podlasica preganja in pokončuje marljivo miši.

M. Večji del živali ropa in mori le, dokler so lačne. Brž, ko so site, se vležejo in zaspijo. Tako